

удк 811.161.2'282.2'373.611'373.231(477.82)

Оксана Нестерчук

СЛОВОТВІР ЖІНОЧИХ ВАРІАНТІВ ІМЕН У ПРИБУЗЬКИХ ГОВІРКАХ

У статті проаналізовано творення жіночих варіантів імен прибужан, що постали внаслідок суфіксації від повної та усіченої основи офіційних імен, усічення та усічено-суфіксальних способів з їх різними комбінаціями. Крім цього, виявлено деривати лексичного творення. Зафіксовано одиничні варіанти, що належать конкретному носієві імені з найрізноманітнішими засобами вираження.

Ключові слова: жіночі варіанти імен, пестливі, збільшено-згрубілі, нейтральні суфікси, продуктивні типи.

Давно вже помічено, що мовлення жінок-діалектоносіїв досить відчутно відрізняється від чоловічого, що засвідчують і словотвірні варіанти особових власних імен. У розмовах чи то з близькими, чи з незнайомими людьми жінки більш багатослівні та говіркіші за чоловіків. Їхньому мовленню властива емоційність та багата синонімія, виразніша описовість, здатність до творення нових слів, зокрема okazіonalіzmів. Усе це можна простежити і серед варіантів особових власних імен.

Постановка наукової проблеми та її значення. На сучасному етапі в кожному регіоні України популярні різні офіційні імена та їхні словотвірні варіанти, крім цього, існує ще й «мода». Одні з імен продуктивні на одній території, а інші малопродуктивні або зовсім не функціонують з такими формантами, тому дослідження неофіційних імен дозволяє виділити оригінальні словотвірні типи кожного регіону.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Прибузькі говірки побутують на території Іваничівського, Володимир-Волинського, Любомльського та Шацького районів Волинської області і сусідять з говірками по той бік Західного Бугу на території Республіки Польща, що, безперечно, привнесло свій відбиток і в місцевий іменник. Словотвір варіантів імен цієї території малодосліджений, частково матеріал з цього регіону вміщений у «Словнику варіантів власних імен північно-західної України» [2] та проаналізований у статті «Варіанти власних імен у прибузьких говірках» С. К. Богдан [1] з декількох населених пунктів Шацького району.

Пропоновані варіанти власних особових імен записано експедиційним методом у 17 населених пунктах чотирьох районів Волинської області упродовж 2010–2011 років.

Мета дослідження – словотвірний аналіз власних варіантів імен прибужанок. Жіночий прибузький іменний репертуар здебільшого збігається із загальноукраїнським іменним творенням, однак він варіюється, виявляючи свою специфічну особливість. Крім цього, зафіксовано одиничні варіанти імен, ужиті для ідентифікації особи.

У зв'язку з визначеною метою, поставлено **завдання**: визначити способи творення варіантів особових імен, акцентуючи увагу на загальноновживаних та ідентифікаційних словотворчих засобах; встановити продуктивність словотвірних типів неофіційних іменних назв. Виявити одиничні варіанти імен, вжиті для ідентифікації особи та запозичення з інших мов.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження.

Суфіксація варіантів жіночих імен від повних основ

Цей спосіб досить продуктивний для творення жіночих варіантів імен, для якого використані такі суфікси:

-ечк-а: *Мар'їечка* (Мшв Лбм); **-к-а:** *Варв'арка, Васил'інка, В'їрка* || *В'єрка, В'єрун'ка, Гал'інка, Ган:ус'ка, Гурп'єнка, Зб'їка, Ірінка* || *Йар'інка, Й'євка, Кал'інка, Катир'інка, Лар'їска, Л'удм'їлка, Мар'їнка, Мар'їка, Мар'їанка, Мутр'їнка, Над'їка, Н'їнка, Окс'єнка* || *Окс'анка, Ол'єнка* || *Ул'єнка* || *Вул'єнка, Павл'інка, Пол'інка, Русл'анка, Св'їтл'анка, Солом'їка, Соф'їка, Степан'їка* < Степанія, *Там'арка, Тет'анка, Ул'анка, Фед'орка, Христ'їнка* (у багатьох н.пп.); **-он'к-а:** *В'їрон'ка* (Млт Ів), *Гал'їнон'ка* (Брж Лбм), *Йар'їнон'ка* (Бжн Ів), *Катер'їнон'ка* (Мшв Лбм), *Окс'анон'ка* (Бжн Ів, Брж Лбм), *Св'їтл'анон'ка* (Бжн Ів), *Там'арон'ка* (Бжн Ів), *Тет'анон'ка* (Бжн Ів), *Христ'їнон'ка* (Бжн Ів); **-ох-а:** *Март'оха* (Збж, Мшв, Мшн Лбм, Плм, Свт Шц); **-очк-а:** *В'єрочка* (Млт Ів), *Гал'їночка* (Бжн Ів, Глв Лбм), *Ган:очка* (Глв Лбм), *Іріночка* || *Йар'їночка* (Бжн Ів), *Окс'аночка* (Бжн, Млт Ів, Лск В-В, Брж, Глв Лбм), *Ол'єночка* (Брж, Мшв Лбм), *Павл'їночка* (Глв Лбм), *Св'їтл'їночка* (Бжн Ів), *Там'арочка* (Бжн Ів, Лск В-В), *Т'єкл'очка* (Свт Шц), *Тет'аночка* (Бжн Ів), *Ул'аночка* (Свт Шц), *Христ'їночка* (Бжн, Млт Ів, Свт Шц); **-ошк-а:** *Март'ошка* (Збж, Мшн Лбм); **-ул'-а:** *В'їрул'а* (Мшв Лбм), *Ін:ул'а* (Мшв Лбм), *Н'їнул'а* (Уст В-В); **-ун-а:** *В'їрун'а* (Млт Ів, Збж, Мшв, Лбм), *Йеву'н'а* (Мшн Лбм); **-ус'-а:** *Ал:ус'а* (Бжн Ів), *В'єрус'а* || *В'їрус'а* (Млт Ів, Мшв Лбм), *Ган:ус'а* (Бжн Ів), *Мартус'а* (Мшн Лбм), *Н'їнус'а* (Бжн Ів, Уст В-В), *Оленус'а* (Мшв Лбм); **-ц'-а:** *Гал'їц'а* (Збж Лбм), *Й'євц'а* (Лтв Ів, Мшн Лбм), *Н'їнц'а* (Збж Лбм), *Там'арц'а* (Бжн Ів, Свт Шц); **-чик:** *В'їрчик* (Млт Ів, Мшв Лбм), *В'їрунчик* (Млт Ів, Мшв Лбм), *Гал'їнчик* (Млт Ів), *Мар'їчик* (Мшв Лбм), *Над'їчик* (Млт Ів), *Окс'анчик* (Млт Ів), *Солом'їчик* (Млт Ів).

Виявлено 11 суфіксів, які вживані також і в інших регіонах. Серед них *-ох-а, -ул'-а* надають згрубілості варіантам імен, інші – пестливості.

Суфіксація варіантів жіночих імен від усічених основ

Ще більшу активність виявляють суфікси для творення варіантів імен прибужанок від усічених основ, пор.:

-ав-а: *Л'уб'ава* (Свт Шц); **-ан'-а:** *Л'уб'ан'а* (Лск В-В), *Ол'ан'а* (Брж Лбм); **-ар-а:** *Жен'ара* (Злс Шц); **-ас'-а:** *В'їкас'а* < Віка < Вікторія (Мшв Лбм); *В'їтас'а* (Мшв Лбм), *Йул'ас'а* (Бжн Ів), *Настас'а* (Брж Лбм); **-аш-а:** *Л'уб'аша* (Мшн Лбм), *Ман'аша* (Мшв Лбм); **-дз'-а:** *Г'андз'а* (Лтв, Млт Ів, Глв, Збж, Ст Смл Лбм, Злс, Плм Шц), *Л'обдз'а* < Ліда (Бжн Ів), *Н'їндз'а* (Ст Смл); **-з'-а:** *Н'аз'а*

< Надя (Грх, Збж Лбм); **-ен'к-а:** *Гал'усен'ка* (Бжн Ів), *Катрусен'ка* (Брж Лбм), *Л'усен'ка* < Люся < Олюся (Бжн Ів), *Олен'ка* (Бжн Ів, Лск В-В, Глв Лбм), *Ол'унен'ка* < Олюня (Бжн Ів), *Ол'усен'ка* < Олюся (Бжн Ів); **-ечк-а:** *Галечка* (Бжн Ів), *Ксєнечка* (Бжн Ів), *Л'усечка* < Люся < Людмила (Бжн Ів), *Олечка* (Бжн Ів, Лск В-В), *Ол'унечка* (Бжн Ів), *Св'ітусечка* (Млт Ів), *Соф'ійечка* (Мшв Лбм), *Тан'ечка* (Бжн Ів, Свт Шц), *Хрїстечка* (Бжн Ів); **-ик:** *Ірусік* < Іруся (Мшв Лбм), *Машик* (Мшв Лбм), *Тан'ушик* (Мшв Лбм); **-ин-а:** *Ганусіна* < Гануся (Млт Ів), *Марусіна* < Маруся (Лск В-В, Брж, Глв, Мшв Лбм); **-инк-а:** *Ол'ушинка* (Брж Лбм), *Тан'ушин'ка* (Брж Лбм); **-ис'к-о:** *Вал'опис'ко* < Вальопа < Валя (Мшв Лбм); **-ишч-е:** *Л'єнишче* (Брж Лбм), *Оксанишче* (Брж Лбм); **-ік-а:** *Сол'іка* < Соля < Соломія (Млт Ів); **-іс'к-а:** *Ган'іс'ка* < Аніса (Нв Лшн Ів, Глв Лбм); **-іц-а:** *Ман'іца* < Маня (Збж Лбм); **-ічк-а:** *Ган'ічка* (Млт Ів), *Ірун'ічка* (Брж Лбм), *Ірус'ічка* (Брж Лбм), *Йул'ічка* (Млт Ів, Мшв, Ст Смл Лбм), *Л'іл'ічка* (Нв Лшн Ів), *Ман'ічка* (Мшв Лбм), *Мар'ійчка* < Мар'я < Марія (Глв Лбм), *Ол'ічка* (Брж, Ст Смл Лбм), *Тан'ічка* (Лск В-В, Брж, Глв, Ст Смл Лбм); **-ин'к-а (-ін'к-а):** *Кат'ін'ка* (Нв Лшн Ів, Брж Лбм), *Л'іл'ін'ка* (Нв Лшн Ів), *Марусін'ка* < Маруся (Брж Лбм), *Над'ін'ка* (Млт Ів, Брж Лбм), *Наст'ін'ка* (Брж, Глв Лбм), *Ол'ін'ка* (Брж Лбм); **-к-а:** *Ан'іс'ка* < Аніся < Онисія, *Антос'ка*, *Вал'ка*, *Вал'ушка*, *Вас'ка* < Вася < Василина, *В'ікушка*, *Гал'ка* || *Галка*, *Гал'ун'ка*, *Гал'ус'ка*, *Ган'ка*, *Гул'ка* < Уляна, *Дун'ка* < Євдокія, *Дус'ка* < Євдокія, *Жен'ка*, *З'ін'ка* < Зінаїда, *Зон'ка* < Софія, *Зос'ка*, *Ірка*, *Ірун'ка*, *Ірус'ка*, *Йевген'ка*, *Йул'ка*, *Йухімка*, *Кас'ка* < Катерина, *Кат'ка*, *Клавка*, *Ксєн'ка*, *Л'ідка*, *Л'ідус'ка*, *Л'інка* < Аліна, *Л'убка*, *Л'удка*, *Ман'ка*, *Марус'ка*, *Мирос'ка*, *Мот'ка*, *Над'ка*, *Над'ус'ка*, *Над'ушка*, *Настас'ка*, *Наталка*, *Натка* < Наталія, *Нел'ка*, *Ол'ка* || *Гол'ка*, *Орус'ка*, *Палажка* < Пелагія, *Пол'ка* < Поліна, *Пр'іс'ка* < Єфросинія, *Раїка*, *Ріпка* < Горпина, *Сан'ка* < Оксана, *Св'єтка*, *Св'єтулка*, *Сон'ка*, *Стєпка*, *Тан'ка*, *Тан'ус'ка*, *Тан'ушка*, *Томка*, *Тон'ка*, *Фан'ка* < Фаїна, *Федос'ка* < Феодосія, *Фрос'ка* < Фрося < Єфросинія (у багатьох н.пп.); **-ок:** *Л'єно́к* (Брж, Мшв Лбм); **-ок-а:** *Гал'о́ка* (Збж Лбм); **-он-а:** *Наст'о́на* (Брж Лбм); **-он'к-а:** *В'ітон'ка* (Бжн Ів), *Гал'у́тон'ка* (Бжн Ів), *Галон'ка* (Бжн Ів), *Ірон'ка* (Бжн Ів), *Л'удон'ка* (Бжн Ів), *Ксєнон'ка* (Бжн Ів), *Наталон'ка* (Бжн, Нв Лшн Ів, Брж, Мшв Лбм), *Ол'у́тон'ка* (Бжн Ів), *То́мон'ка* (Бжн Ів); **-оп-а:** *Вал'о́па* (Мшв Лбм); **-ос'-а:** *Ган'о́с'а* (Збж Лбм); **-ох-а:** *Вал'о́ха* (Мшв Лбм), *Гал'о́ха* (Глв Лбм), *Гандз'о́ха* (Глв Лбм), *Кат'о́ха* (Брж, Мшв Лбм), *Ман'о́ха* (Збж Лбм), *Надз'о́ха* (Грх Лбм), *Наст'о́ха* (Брж, Глв Лбм), *Тан'о́ха* (Брж Лбм); **-оц-а:** *Гал'о́ца* (Збж, Ст Смл Лбм); **-очк-а:** *Вал'о́чка* (Мшв Лбм), *В'іточка* (Бжн Ів, Мшв Лбм), *Галочка* (Бжн, Млт Ів, Лск В-В, Брж, Глв Лбм), *Гал'у́точка* (Бжн Ів), *Ган'о́чка* (Глв Лбм), *Ірочка* (Бжн Ів, Глв, Мшв Лбм), *Йул'о́чка* (Мшв Лбм), *Кса́ночка* (Бжн Ів, Мшв Лбм), *Л'ідо́чка* (Лск В-В, Мшн Лбм), *Л'єно́чка* (Нв Лшн Ів, Брж, Грх, Мшв, Мшн Лбм, Свт Шц), *Л'убо́чка* (Лск В-В), *Л'удо́чка* (Млт, Нв Лшн Ів), *Ман'о́чка* < Маня < Марія (Брж, Глв, Грх, Мшв Лбм), *Натало́чка* (Бжн, Млт, Нв Лшн Ів, Лск В-В, Глв, Мшв Лбм), *Нато́чка* (Мшв Лбм), *Ол'у́точка* (Бжн Ів), *Св'єто́чка* (Нв Лшн Ів, Лск В-В), *Тан'о́чка* (Брж Лбм), *То́мо́чка* (Бжн Ів, Лск В-В); **-ошк-а:** *Гал'о́шка*

(Мшв, Ст Смл Лбм); **-ул'-а:** *В'ікул'а* < Віка < Вікторія (Брж, Мшв Лбм), *В'ітул'а* < Віта < Вікторія (Мшв Лбм), *Св'етул'а* (Свт Шц), *Томул'а* < Тома < Тамара (Бжн Ів); **-ун'-а:** *Валун'а* (Грх, Мшв, Мшн, Столинські Смолярі Лбм), *В'ікун'а* < Віка < Вікторія (Брж, Мшв Лбм), *Галун'а* (Млт Ів, Лск, Уст В-В, Брж, Грх, Мшн, Столинські Смолярі Лбм), *Гандзун'а* (Злс Шц), *Голун'а* || *Улун'а* < Оля (Бжн, Млт Ів, Лск В-В, Брж, Грх Лбм), *Ірун'а* (Бжн Ів, Лск В-В, Мшв Лбм), *Катун'а* (Лск В-В, Грх, Мшв Лбм), *Лідун'а* (Збж Лбм), *Манун'а* (Збж Лбм), *Надун'а* (Млт Ів, Уст В-В), *Настун'а* (Бжн Ів, Брж, Зпл, Мшн Лбм), *Наталун'а* (Млт Ів), *Наташун'а* (Лск В-В), *Св'ітун'а* (Грх Лбм), *Теклун'а* (Свт Шц), *Томун'а* (Бжн Ів), *Христун'а* (Бжн Ів); **-ур-а:** *Над'ура* (Ст Смл Лбм); **-ус'-а:** *Валус'а* (Млт Ів, Мшв Лбм), *Варус'а* (Мшн Лбм), *В'ікус'а* (Брж, Мшв Лбм), *Галус'а* (Лск В-В, Млт Ів, Брж Лбм), *Ганус'а* (Млт Ів, Мшн, Ст Смл Лбм), *Ірус'а* (Бжн Ів, Лск В-В, Брж, Глв, Мшв, Мшн Лбм), *Катрус'а* (Нв Лшн Ів, Лск В-В, Брж, Грх, Мшв, Мшн Лбм), *Ленус'а* (Бжн Ів, Мшв Лбм), *Лідус'а* (Збж Лбм), *Лілус'а* (Нв Лшн Ів), *Лінус'а* < Ліна < Аліна (Лск В-В), *Лудус'а* (Бжн Ів), *Манус'а* < Маня < Марія (Лск В-В), *Надус'а* (Млт Ів, Брж Лбм), *Настус'а* (Брж, Глв, Збж Лбм, Свт Шц), *Натус'а* < Ната < Наталія (Млт Ів, Лск В-В, Брж, Глв, Мшв Лбм), *Олус'а* (Бжн, Млт Ів, Брж, Глв Лбм), *Св'ітус'а* (Млт Ів), *Танус'а* (Лск В-В, Брж, Грх Лбм), *Томус'а* (Бжн Ів), *Хритус'а* (Бжн, Млт Ів); **-ут-а:** *Анута* (Збж, Мшн Лбм), *Галута* (Бжн Ів), *Олута* (Бжн Ів); **-ух-а:** *Валуха* (Мшв Лбм), *Катуха* (Млт Ів, Брж, Мшв Лбм), *Надуха* (Млт Ів), *Настуха* (Брж Лбм), *Олуха* (Глв Лбм), *Тануха* (Млт, Нв Лшн Ів, Уст В-В, Глв, Мшв Лбм), *Христуха* (Млт Ів); **-уш-а:** *Валуша* (Млт Ів, Мшв, Мшн, Ст Смл Лбм), *В'ікуша* (Брж Лбм), *Катуша* (Брж, Мшв, Мшн Лбм), *Надуша* (Бжн, Млт Ів), *Настуша* (Брж Лбм, Свт Шц), *Олуша* (Брж Лбм), *Тануша* (Бжн, Млт Ів, Глв, Мшв, Ст Смл Лбм); **-ц'-а:** *Гал'ца* (Збж Лбм), *Ін'ца* (Мшв Лбм), *Ір'ца* (Мшв Лбм), *Йул'ца* (Мшв Лбм), *Луб'ца* (Збж, Мшн Лбм), *Олун'ца* (Брж Лбм); **-ч-а:** *Тан'ча* (Мшв Лбм); **-чик:** *Валунчик* (Млт Ів), *В'ікунчик* (Мшв Лбм), *В'ітул'чик* (Мшв Лбм), *Ірчик* (Лск В-В, Глв, Мшв Лбм), *Ірунчик* (Мшв Лбм), *Йул'чик* (Млт Ів, Мшв Лбм), *Ленчик* (Нв Лшн Ів, Брж, Мшв Лбм), *Ол'чик* (Брж Лбм), *Тан'чик* (Мшв Лбм); **-ш-а:** *Ірша* < Іра (Мшв Лбм).

Для творення демінутивних варіантів використано 23 суфікси, що надають імені здрібніло-пестливий відтінок у значенні: *-ав-а, ан'-а, -ас'-а, -аш-а, -ен'к-а, -ечк-а, -ик, -ин-а, -инк-а, -ічк-а, -ин'к-а, -к-а, -ок, -он'к-а, -очк-а, -ошк-а, -ул'-а, -ун'-а, -ус'-а, -ут-а, -уш-а, -ц'-а, -чик*; 13 суфіксів із згрубілим відтінком: *-ар-а, -дз'-а, -ис'к-о, -ишч-е, -ік-а, -іц-а, -ок-а, -он-а, -оп-а, -ос'-а, -ох-а, -оц-а, -ч-а*. Нейтральними щодо емоційного забарвлення варіанти імен із суфіксами *-з'-а (Л'із'а), -ух-а (Валуха, Надуха, Тануха), -ш-а (Ірша)*.

Афере́за та афере́за із суфіксацією в утворенні жіночих варіантів імен

Виявлено всі три способи усічення офіційних імен (афере́за, синкопа, апокопа) та їхні різні комбінації. Усічення імені відбувається у довгих офіційних іменах, де найчастіше відпадає початковий голосний та кінцевий *-ія*, як результат цього процесу жіночі варіанти імен послідовно мають закінчення *-а* (орфографічно *а* та *я*).

Ксén'а < Оксеня (Лск В-В, Ст Смл Лбм), *Л'іна* < Аліна (Лск В-В), *Н'іла* < Неоніла (Зпл Лбм), *Н'ус'а* < Гануся (Мшн Лбм), *Н'уха* < Танюха (Мшв Лбм), *Н'уша* < Танюша (Мшв Лбм), *Сán'а* < Оксана (Бжн, Лтв Ів), *Тán'а* (Лск В-В, Грх, Зпл, Мшв, Ст Смл Лбм В).

-к-а: *Лейánка* || *Л'йánка* < Уляна (Злс, Плм Шц).

Афереза з різними комбінаціями в утворенні жіночих варіантів імен

Настás'а < Анастасія (Збж Лбм), *Пр'іс'а* < Єфросинія (Збж Лбм), *Фрós'а* < Єфросинія (Збж Лбм, Свт Шц).

-к-а: *Гáпка* < Агафія (Бжн Ів, Збж Лбм, Злс, Пдм, Плм, Свт Шц), *Фрós'ка* < Єфросинія (Бжн Ів); **-н'-а:** *Дún'а* < Євдокія (Уст В-В, Плм, Свт Шц); **-с'-а:** *Дус'а* < Євдокія (Свт Шц).

Синкопа в утворенні жіночих варіантів імен

Лés'а < Лариса (Бжн, Лтв Ів, Мшв Лбм, Злс, Пдм, Плм, Свт Шц), *Нéл'а* < Неоніла (Лтв Ів, Злс, Плм Шц), *Н'ус'а* < Наталюся (Брж Лбм), *Н'уша* < Наталюша (Брж Лбм), *Рул'а* < Руслана (Глв Лбм), *Фán'а* < Фаїна (Бжн Ів).

-а (суфікс-флексія): *Áс'а* < Анастасія (Брж, Мшн Лбм), *В'іта* < Вікторія (Бжн Ів, Брж Лбм), *Пól'а* < Павліна (Глв Лбм).

Апокопа з різними комбінаціями в утворенні жіночих варіантів імен

-а (суфікс-флексія): *Ан'іс'а* < Анісія, *Вáл'а*, *Вáр'а*, *Вáс'а*, *Вас'іл'а* < Василина, *Гáл'а*, *Гán'а*, *Дáра* < Дарина, *Дáр'а*, *З'іна*, *Їра*, *Йевгén'а*, *Йевдóха* < Євдокія, *Йул'а*, *Йуху'ема*, *Кáт'а*, *Катéра* < Катерина, *Кáтр'а*, *Клáва*, *Лáра* < Лариса, *Л'іда*, *Л'уба*, *Л'уда*, *Мáр'а* < Марія, *М'іл'а* < Меланія, *М'іра*, *Мирós'а*, *Мóт'а* < Мотрона, *Мóтр'а*, *Нáд'а*, *Нáта*, *Натáл'а*, *Óл'а*, *Палáз'а* < Пелагія, *Парáс'а*, *Парáска*, *Пól'а* < Пелагія, *Пól'а* < Поліна, *Рáйа*, *Св'éta*, *Слáва* < Ярослава, *Сól'а* < Соломія, *Стéпа*, *Тайіс'а*, *Тóма*, *Федóс'а* < Феодосія, *Ўл'а* || *Гул'а* < Уляна, *Уст'а* < Устима, *Хрiст'а* (у багатьох н.пп.); **-ин-а:** *Степан'іна* < Степанія (Злс, Плм, Свт Шц); **-ис'-а:** *Мар'іс'а* < Марія (Лск В-В, Мшв, Мшн Лбм); **-к-а:** *Антóн'ка* || *Ант'ін'ка* < Антоніна (Мшн Лбм, Свт Шц), *Вáрка* (Грх, Мшн Лбм, Злс, Пдм, Плм, Свт Шц), *Васил'іка* (Плм Шц), *Дáрка* (Бжн, Лтв Ів, Грх, Мшн Лбм), *Дóмка* || *Дім'ка* (Бжн, Лтв Ів, Пдм, Свт Шц), *Мар'ічка* (Млт Ів, Лск В-В, Мшв Лбм, Ст Смл Лбм), *Палáжка* (Бжн, Лтв Ів, Збж Лбм) (пройшла заміна ж на ш), *Солóмка* (Млт Ів), *Степан'іка* (Плм Шц), *Степáнка* (Лтв Ів, Грх Лбм); **-н'-а:** *Зón'а* < Софія (Уст В-В), *Мán'а* (Бжн, Лтв, Млт, Нв Лшн Ів, Лск, Уст В-В, Брж, Глв, Грх, Збж, Мшв, Ст Смл Лбм), *Палáгна* (Збж Лбм), *Парán'а* (Збж Лбм), *Сón'а* (Бжн, Лтв Ів, Уст В-В, Свт Шц); **-с'-а:** *Антóс'а* < Антоніна (Плм Шц), *Гал'іс'а* < Галина (Мшн Лбм), *Зóс'а* < Зоя, Софія (Уст В-В, Мшв Лбм, Злс, Плм, СвтШц), *Йар'іс'а* (Бжн Ів, Мшн Лбм), *Кáс'а* (Бжн Ів, Брж Лбм), *Л'ус'а* (Бжн, Лтв, Млт, Нв Лшн Ів, Ст Смл Лбм, Свт Шц), *Ор'іс'а* < Орина (Свт Шц), *Тóс'а* < Тоня (Мшн Лбм); **-ун'-а:** *Варун'а* < Варка < Варвара (Грх Лбм), *Грун'а* < Грипина, Горпина (Збж Лбм), *Кс'ун'а* < Ксеня (Брж, Глв Лбм), *Марун'а* < Марія (Брж Лбм); **-ус'-а:** *Йарус'а* < Ярина (Бжн Ів), *Марус'а* (Бжн, Лтв, Нв Лшн Ів, Лск, Уст В-В, Брж, Глв, Грх, Збж, Мшв, Ст Смл Лбм, Пдм, Плм, Свт Шц), *Павлус'а* < Павліна (Лтв Ів); **-ут-а:** *Окс'ута* < Оксана (Брж Лбм); **-х-а:** *Йевдóха* || *Йівдóха* < Євдокія (Бжн Ів,

Мшн Лбм), *Хрі́ха* < Христя (Мшн Лбм); **-ц'-а:** *Ва́рц'а* < Варвара (Мшн Лбм), *Га́пц'а* < Гапка (Збж Лбм), *Да́рц'а* < Дарка < Дарія (Грх Лбм), *До́мц'а* < Домна (Плм Шц), *Та́ц'а* < Таня (Грх Лбм); **-ш-а:** *Йі́вдо́ша* < Явдоха (Мшн Лбм), *Па́ша* < Парася < Парасковія (Збж Лбм); **-шк-а:** *Антóшка* < Антоніна (Бжн Ів), *Йевдо́шка* || *Йавдо́шка* || *Йі́вдо́шка* < Явдоха (Мшн Лбм, Свт Шц), *Мелáшка* || *Малáшка* < Меланія (Бжн, Лтв Ів, Злс, Пдм, Плм, Свт Шц), *Мару́шка* < Маруся < Марія (Млт Ів, Глв Лбм), *Ф'ідо́шка* < Федося < Феодосія (Збж Лбм).

Отже, серед усічень із суфіксацією найбільшу продуктивність виявляє суфікс *-а* (суфікс-флексія), *-к-а*, *-с'-а*, *-шк-а*.

Зауважимо, що для творення чоловічих варіантів імен використано значно меншу кількість словотворчих засобів, пор.: продуктивні суфікси: *-к-о*, *-с'*, *-шк-о*, малопродуктивні суфікси *-ік*, *-н'*, *-х-а*, *-ш-а*, *-шк-о*, всі інші непродуктивні.

Висновки та перспективи подальшого дослідження.

Антропонімікон досліджуваної території вирізняється різноманітністю варіантів жіночих імен. Кожен варіант, утворений за допомогою суфіксації та усічення з комбінаціями, збагачений пестливими, згрубілими чи нейтральними суфіксами, що найчастіше стосуються конкретних носіїв імені. Більшість таких варіантів жіночих імен ідентифікують конкретну особу (напр.: *Вал'о́на*, *Ва́рц'а*, *Васил'і́ка*, *Гал'і́с'а*, *Гал'о́ца*, *Ган'о́с'а*, *Да́рц'а*, *До́мц'а*, *Та́ц'а*, *Лейáнка*, *Ман'і́ца*, *Марі́с'а*, *Наст'о́на*, *Н'у́с'а* < Гануся, *Н'у́ха* < Танюха, *Солóмка*, *Степан'і́ка*, *Та́н'ч'а*, *Та́ц'а*, *Хрі́ха* та ін.).

Серед зафіксованого матеріалу виявлено запозичення з російської мови у мовленні молодшого та середнього покоління (напр., *Аня*, *Даша*, *Ксюша*, *Лена*, *Паша*, *Саша* та ін.) та їхні варіанти.

Для творення демінутивних варіантів використано 23 суфікси, що надають імені здрібніло-пестливий відтінок: *-ав-а*, *-ан'-а*, *-ас'-а*, *-аш-а*, *-ен'к-а*, *-ечк-а*, *-ик*, *-ин-а*, *-ин'к-а* (*-ін'к-а*), *-ис'-а*, *-ічк-а*, *-к-а*, *-ок*, *-он'к-а*, *-очк-а*, *-шк-а*, *-ун-а*, *-ул'-а*, *-ус'-а*, *-уш-а*, *-ц'-а*, *-чик*, *-шк-а*; 19 суфіксів із згрубілим відтінком: *-ар-а*, *-ах-а*, *-ел'к-а*, *-ен'-а*, *-з-ел'-а*, *-ис'к-о*, *-их-а*, *-ишч-е*, *-ік-а*, *-іс'к-а*, *-іц-а*, *-оп-а*, *-ос'-а*, *-оц-а*, *-ох-а*, *-ур-а*, *-ут-а*, *-ух-а*, *-х-а*.

Нейтральними щодо емоційного забарвлення є варіанти імен із суфіксами *-а*, *-дз'-а* (*Га́ндз'а*), *-ин-а*, *-н'-а*, *-с'-а*. А варіанти із суфіксом *-к-а* у деяких говірках повністю втратили пестливість, набувши нейтрального або навіть згрубілого відтінку, напр.: *Ва́рка*, *Га́пка*, *Го́л'ка*, *Ода́рка*.

Серед жіночих варіантів імен виявлений високопродуктивний словотвірний тип з суфіксами *-к-а*, *-очк-а*, *-ус'-а*, продуктивний *-ечк-а*, *-ічк-а*, *-он'к-а*, *-ун'-а*, *-уш-а*, *-чик*, малопродуктивний *-ен'к-а*, *-ін'к-а*, *-ох-а*, *-ул'-а*, *-ц'-а*. За допомогою апокопи із суфіксацією утворено варіанти імен продуктивного типу: *-с'-а*, малопродуктивного: *-н'-а*, *-ц'-а*, *-шк-а*. Всі інші суфікси непродуктивні.

Отже, прибузькі жіночі варіанти імен здебільшого утворені за допомогою суфіксації, усіченим та усічено-суфіксальним способами, лише зрідка використано запозичення іншомовних варіантів імен.

Вважаємо за доцільне в подальшій розвідці виявити словотвірні особливості чоловічих варіантів імен із цієї території, які, зазвичай, менш емоційні, насичені прямолінійністю.

Список використаної літератури

1. Богдан С. К. Варіанти власних імен у прибузьких говірках / С. К. Богдан // Проблеми регіональної ономастики : Тези доповідей і повідомлень наук. семінару. – К, 1994. – С. 9–10.
2. Словник варіантів власних імен північно-західної України. А–Я. / упоряд. Г. Л. Аркушин. – Луцьк : Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2009. – 370 с.

Умовні скорочення назв районів та населених пунктів

В-В	Володимир-Волинський
Ів	Іваничівський район
Лбм	Любомльський район
Лк	Локачинський район
Шц	Шацький район
Бжн	Бужанка
Брж	Бережці
Глв	Головне
Грх	Гороховище
Збж	Забужжя
Злс	Залісся
Зпл	Запілля
Лск	Ласків
Лтв	Литовеж
Мшв	Машів
Мшн	Мшанець
Нв	Лшн Нова Лішня
Пдм	Підманево
Плм	Пульмо
Свт	Світязь
Ст	Смл Столинські Смоляри
Уст	Устилуг

Нестерчук Оксана. Словообразование женских вариантов имен в прибугских говорах. В статье проанализировано создание женских вариантов имен прибужан, возникших в результате суффиксации полной и усеченной основы официальных имен, усечения и усеченно-суффиксальных способов с их различными комбинациями. Кроме этого, обнаружены дериваты лексического образования.

Женский репертуар по большей части совпадает с общеукраинским именным словообразованием. В то же время зафиксированы единичные варианты, которые принадлежат конкретному носителю имени с самыми разнообразными средствами выражения.

Для образования деминутивных вариантов использованы 23 суффикса, которые придают имени уменьшительно-ласкательных оттенки значения: -ас'-а, -ечк-а, -ик, -ичк-а, -к-а, -он'к-а, -ул'-а, -шк-а и др.; 19 суффиксов с отрицательным оттенком: -ар-а, -ис'к-о, -ик-а, -оп-а, -ут-а, -х-а и др. Нейтральными относительно эмоциональных оттенков являются варианты имен с суффиксами -'а, -дз'-а, -ин-а, -н'-а, -с'-а.

Собранный материал показал, что чаще всего варианты имен жителей этой территории образованы с помощью суффиксации и усечением с суффиксом с разными комбинациями. Не обнаружены редупликации.

Ключевые слова: женские варианты имен, ласкательные, нейтральные суффиксы, продуктивные типы.

Nesterchuk Oksana. Word Formation in Female Version of the Name in the Dialects Bug. The article analyzes the creation of women's names prybuzhan variants that arose as a result of suffixation of complete and truncated basis of official names, truncation and truncated suffix-ways with their various combinations. In addition, derivatives revealed lexical creation.

A womanish repertoire mostly coincides with zagal'noukrainskim nominal creation. At the same time, single variants which belong to the concrete transmitter of the name with the most various facilities of expression are fixed.

For creation of deminutivnikh variants 23 suffixes which give the name a zdribnilo-pestliviy tint in a value are used: -as'-a, -echk-a, -ik, -ichk-a, -k-a, -on'k-à, -ul'-a, -shk-a and others; 19 suffixes are with shrublet shade: -ar-a, -is'k-o, -ik-a, -op-a, -ut-a, -kh-a but other. Neutral in relation to the emotional colouring are variants of the names with suffixes -'à, -dz'-à, -in-a, -n'-à, -s'-à.

Our material rotined that more frequent all the variants of the names of habitants of this territory are formed by a suffix and truncating with a suffix with different combinations. Not found out reduplikacii.

Key words: womanish variants of the names, tender, increased shrub, neutral suffixes, productive types.

Стаття надійшла до редколегії 23.04.2015